

Surprised by hope
Tom Wright
SPCK 2007
338 sider

Anmeldt af **Peter Fredensborg**

Nicholas Thomas Wright (født 1948) er en mand med et ret omfattende teologisk forfatterskab bag sig. Hans teologiske indflydelse i Storbritannien i almindelighed og i den anglikanske kirke i særdeleshed er ganske betragtelig, da han både har gjort sig gældende på det akademiske og det kirkelige felt. Senest har han således været biskop i Durham i den anglikanske kirke fra 2003 til 2010 for derefter at virke som professor i NT og den tidlige kristendom på universitetet i Sct. Andrews i Skotland.

Med bogen "Surprised by hope" forsøger Tom Wright (TW) at give en indføring i det kristne håb og dets konkrete implikationer. Han introducerer selv bogens tema ved at stille to spørgsmål: "First, what is the ultimate Christian hope? Second, what hope is there for change, rescue, transformation, new possibilities within the world in the present?" (s5). TW relaterer de to spørgsmål til hinanden ved at hævde, at det ultimative kristne håb dels er overraskende anderledes konkret end mange ellers måtte mene, og at netop dette håb ret forstået er en katalysator for en stærk social og politisk indsats i denne verden. Det er præcis denne forening af det kristne, eskatologiske håb og et stærkt nutidigt samfundsengagement, der er bogens altdominerende hovedpointe.

TW gør i sin bog en række indsigter gældende for at få sin hovedpointe igennem. Bogen er inddelt i tre hoveddele, der ret stringent leder frem til dens konklusion. I de tre hoveddele behandles først beretningerne om Jesu opstandelse i deres historiske, religiøse og kulturelle kontekster, dernæst fokuseres der på NT's tale om den eskatologiske opstandelse og Guds nyskabelse af kosmos, før der i sidste hoveddel redegøres for nogle af de konkrete og nutidige implikationer, der følger af denne skitserede eskatologi.

Den første indsigt, TW gør gældende er, at Jesu opstandelse i de nytestamentlige vidnesbyrd besidder en bemærkelsesværdig konkret legemlig karakter. Ifølge TW er der endvidere al mulig grund til at antage at disse vidnesbyrd har sin historiske oprindelse meget tæt på den begivenhed, de omtaler. De fremtræder nemlig på flere måder som fortællestof, der er rensset for teologiske bearbejdninger og efterrationaliseringer. Der er f.eks. ingen gammeltestamentlig legitimering af Jesu opstandelse, selvom der findes et væld af sådanne fra Jesu liv og gerninger i evangelierne ellers. Og der er i opstandelsesberetningerne heller ikke så meget som én antydning af en henvisning til et fremtidigt eskatologisk håb om slægtens opstandelse fra de døde på bag-

grund af Jesu opstandelse. TW's konklusion er derfor, at vi her har med beretninger at gøre, der udgør en form for ubearbejdet fortællestof for den senere mere bevidste teologiske refleksion hos bl.a. Paulus. Det betyder imidlertid ikke, at evangeliernes opstandelsesberetninger ikke har nogen teologisk funktion. De fungerer nemlig som noget, der kaster en meget dennesidig og nutidig betydning af sig: "Jesus is raised, so he is the Messiah, and therefore he is the world's true Lord; Jesus is raised, so God's new creation has begun – and we, his followers, have a job to do!" (67).

Dette hænger på en fin måde sammen med den eskatologiske håbsdimension i den øvrige del af NT. Det er den anden indsigt, TW gør gældende. Den nytestamentlige eskatologi taler kun i meget begrænset omfang om at vi kommer i himlen, når vi dør. Bevægelsen går langt snarere den anden vej: I opstandelsen fra de døde er det himlen, der kommer til os. Sådan som det f.eks. kommer til udtryk i talen om Jesu *gen*-komst. For det er netop denne jord, Jesus kommer tilbage til. Som han er faret til himmels, sådan vil han komme tilbage igen. Det betyder ikke, at han indtil da er fraværende. Han har jo allerede nu al magt både i himlen og på jorden. Det betyder blot, at det nærvær, der nu er et åndeligt og usynligt nærvær, en dag skal blive lige så kropsligt og synligt som før han fór til himmels. Det er den samme klang, der er i ordet 'parousia'. Det bruges i samtiden f.eks. om en konges eller kejsers officielle besøg i en af dennes byer. Ikke at kongens eller kejserens magt kun gælder under dette besøg. Nej, den konge- og kejsermagt, som byen usynligt er underlagt både før og efter, manifesterer sig blot konkret og synligt ved besøget, ved 'parousien'. På samme måde vil Jesus ved sin genkomst konkret og synligt manifestere den magt, han allerede nu

har i himmel og på jord. Det vil han gøre ved endegyldigt at forvandle og nyskabe dét liv, som vi allerede og i glimt kender til her og nu. Ikke blot som noget strengt individuelt i betydningen en forvandlet relation til Gud og ens næste, men også som en ret konkret forvandling på det sociale og politiske område.

Det leder frem til TW's tredje og sidste pointe. Nemlig at det fremtidige gudsrige allerede er brudt ind i denne verden, og at vi opfordres til at arbejde med på dette gudsrige i verden frem mod den endegyldige nyskabelse. Dét er kirkens mission ifølge TW. Hovedordet er her 1 Kor 15,58. Paulus' lange udredning om opstandelsen fra de døde slutter *ikke* med at vi så bare skal få tiden her på jorden til at gå på bedst mulig måde. Den slutter tværtimod med en klar opfordring til at give sig hen i arbejdet for Herren, da vores slid ikke er spildt i ham. Pointen for TW er her, at der er en sammenhæng mellem arbejdet her og den endegyldige nyskabelse. Vores slid her og nu ville netop være spildt, hvis Gud i opstandelsen blot begyndte forfra. Vi er med andre ord allerede nu Guds medarbejdere i den endegyldige nyskabelse af kosmos. Ikke blot "åndelige" medarbejdere i at vinde mennesker for Kristus gennem evangeliet, men også konkret ved at arbejde for Guds skabervilje i samfunds- og kulturliv: "What you *do* in the present – by painting, preaching, singing, sewing, praying, teaching, building hospitals, digging wells, campaigning for justice, writing poems, caring for the needy, loving your neighbour as yourself – all these things *will last into God's future*. [...] They are part of what we may call *building for God's kingdom*." (205, TW's egne fremh.).

Ordvalget kan godt opfattes som om TW vil tale for at der er en umiddelbar sammenhæng mellem vores engagement (åndeligt, etisk og socialt) i tiden her og det

eskatologiske gudsrige, vi endnu venter på. Og en del tyder også på, at en sådan umiddelbar sammenhæng er en vigtig pointe for ham. Alligevel afgrænser han sig over for den tanke, at evangeliet blot skulle være et såkaldt socialt evangelium, eller at vi med vores indsats her og nu er på vej til at virkeliggøre Guds eskatologiske rige. Han taler således helt bevidst om at vi ikke kan virkeliggøre Guds rige, men at vi kan arbejde *med* på det. Og at vi *bør* arbejde med på det. På alle niveauer. Med tro og lovsang, med helbredelse og tilgivelse, og med kamp for større social og økonomisk retfærdighed i verden. Det sidste spiller imidlertid en fremskudt rolle i TW's fremstilling. Helt i tråd med intentionen er der et forholdsvist stort fokus på håbet om menneskelivets genoprettelse på helt jordnære sociale og politiske områder. Med det til følge at håbet om menneskets genoprettelse i relation til Gud selv ikke rigtigt bliver et tema. Det element i det kristne håb spiller i det hele taget en ret tilbagetrukket position i bogen.

TW har rigtig mange gode og tankevækkende pointer. Hans karske og jordnære tale om det kristne håb har for mig at se meget for sig. Det er dog som om det flader lidt ud til sidst i bogen, hvor synet på kirkens mission mere drejer sig om social og politisk aktivitet frem for forkyndelse og undervisning. Min anke går ikke på, at social og politisk aktivitet er et fremmedlegeme i kirkens mission. Det bør faktisk være et stærkt integreret led i kirkens mission. Men prioriteten er ikke underordnet. Hos TW forekommer det mig at social og politisk aktivitet får hovedprioriteten i kirkens mission. Hovedprioriteten i Guds mission er ikke, at Jesus må give sit liv for at genoprette og forsonne menneskets forhold til Gud, som synden har ødelagt. TW lægger vægten på Jesus som den, der overvinder alle livsødelæggende magter og kræfter. Og kirken må så at sige gøre det samme: kæmpe imod

alle livsødelæggende magter og kræfter i kultur, i samfund og i politik.

Og så er det alligevel som om det heller ikke er nok for TW, hvis kirken kun nøjes med det. Gudsforholdet må tænkes med: "When the church is seen to move straight from worship of the God we see in Jesus to making a difference and effecting much-needed change in the real world; when it becomes clear that the people who feast at Jesus' table are the ones in the forefront of work to eliminate hunger and famine; when people realize that those who pray for the Spirit to work in and through them are the people who seem to have extra resources of love and patience in caring for those whose lives are damaged, bruised and shamed – then it is not only natural to speak of Jesus himself and to encourage others to worship him for themselves and find out what belonging to his family is all about, but it is natural for people, however 'irreligious' they may think of themselves as being, to recognize that something is going on which they want to be part of." (279-280).

Dette er nok det tætteste, TW kommer på en såkaldt holistisk missionsforståelse. Det skinner dog også her igennem, at det netop er selve den sociale og politiske aktivitet, der står som et afgørende springbræt for en naturlig samtale om Jesus og et liv med ham. Selvom jeg nok tvivler på, hvor "naturligt" det ad denne aktivistiske vej vil være at møde mennesker med evangeliet om Jesus, og hvor "naturligt" det vil være for disse mennesker at få del i Guds rige, så tvivler jeg dog ikke på, at TW her betoner et aspekt ved kirkens mission, som vi i vores teologiske tradition meget vel kan have overset, og som vi derfor kan have stor glæde af at få genopfrisket. Alle forbehold til trods hjælper hans bog, med dens forfriskende jordnære eskatologi, faktisk meget godt til med lige netop det.